

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN TOIMINTAKERTOMUS VUODEL- TA 1976

1. Hallinto ja toimisto

Siirtolaisuusinstituuttia ylläpitävään säätiöön kuuluvat maamme kaikki korkeakoulut, Suomi-Seura, Väestöliitto ja suuri joukko muita siirtolaisuudesta kiinnostuneita yhteisöjä ja järjestöjä sekä valtiovallan edustajina opetus-, työvoima- ja ulkoasiainministeriö.

Säätiön hallintoelimiä ovat valtuuskunta ja hallitus, joiden kokoonpano ilmenee liitteestä 1. Valtuuskunnan puheenjohtajana v. 1976 toimi prof. Jorma Pohjanpalo ja varapuheenjohtajana kouluneuvos Jussi Saukkonen. Valtuuskunta kokoontui toimikautena kaksi kertaa. Vuosikokouksessa 9.4. 1976 hyväksyttiin edellisen vuoden toimintakertomus ja tilinpäätös. Vuosikokouksen jälkeen tutustuttiin instituutin valmistamaan suomalaista siirtolaisuutta Yhdysvaltoihin kuvaavaan valokuvanäyttelyyn Turun yliopiston kirjaston aulassa sekä julkistettiin prof. Bill Widénin tutkimus Korpobor i Amerika, joka aloitti Siirtolaisuusinstituutin ruotsinkielisen sarjan Migrationsstudier.

Valtuuskunnan syyskokouksessa 26.11.1976 hyväksyttiin säätiön toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1977. Valtuuskunnan puheenjohtajaksi vuodeksi 1977 valittiin edelleen prof. Jorma Pohjanpalo ja varapuheenjohtajaksi kouluneuvos Jussi Saukkonen. Hyväksyttiin seuraavien jäsenyhteisöjen ehdottamat muutokset valtuuskunnan jäseniksi: opetusministeriö ap.os.pääll. Pirkko Mela vanh.hall.siht. Lauri Lehtosen tilalle ; Tampereen yliopisto vt. prof. Olli Kulturalahti prof. Armas Niemisen tilalle

ja varajäseneksi yliopettaja Matti Kaasinen (aikaisemmin vt. prof. Olli Kulturalahti); Åbo Akademin varaedustaja prof. Oscar Nikulan tilalle prof. Sune Jungar sekä Suomen-Amerikka Yhdistysten Liiton varajäsen reht. Reino Erman tilalle toim.joht. Lars Nystén. Valtuuskunnan erovuoroiset jäsenet: varatuomari Eva-Brita Björklund, toim. joht. Perttu Koillinen, ap.os.pääll. Pirkko Mela, toim.pääll. Altti Majava, vt.prof. Olli Kulturalahti sekä kaup.joht. Tuure Salo valittiin uudelleen. Edelleen hyväksyttiin jäsenjärjestöjen ehdottamat muutokset hallitukseen: opetusministeriö ap. os. pääll. Pirkko Mela vanh. hall. siht. Lauri Lehtosen tilalle; Åbo Akademi prof. Sune Jungar prof. Oscar Nikulan tilalle sekä Turun kaupunki OTK Pentti Väänänen tilalle varatuomari Jukka Mikkola. Hallituksen erovuoroiset jäsenet toim. joht. Tauri Aaltio, prof. Lars Huldén, prof. Vilho Niitemaa ja prof. Sune Jungar valittiin uudelleen. Tilintarkastajiksi valittiin pankinjohtaja Paavo Salonen (varamies pankinjohtaja Pentti Ahvio) sekä HTM Seppo Saarto (varamies HTM Eino Vänninen).

Siirtolaisuusinstituutisäätiön hallituksen puheenjohtajana toimi prof. Vilho Niitemaa ja varapuheenjohtajana vanh.hall.siht. Lauri Lehtonen. Hallitus kokoontui toimikautena viisi kertaa.

Siirtolaisuusinstituutin henkilökuntaan kuuluivat toht. Olavi Koivukangas johtajana ja HuK Maija-Liisa Kalhama toimistosihteerinä. VTK Eva Jäykkä aloitti 14.1.1976 tehtävään avustaminen valokuvanäyttelyn kokoamisessa sekä instituutin lehtileikekoelman hoito ja osallistuminen julkai-

sutoimintaan. VTM Simo Toivonen jatkoi siirtolaisuusbibliografian aineiston keräystyötä ja valmisti toimikauden aikana bibliografian käsikirjoituksen. VTK Eva Jäykän siirrettyä muihin tehtäviin hänen työtään jatkoi 1.12.1976 lähtien VTK Arja Munter.

Kulunut toimikausi oli Siirtolaisuusinstituutissa vilkkaan toiminnan aikaa. Ulkopuolisia avustajia käytettiin tarpeen mukaan mm. valokuvanäyttelyn valmistamiseen (valokuvaaja Kari Lehtinen) sekä USA:n 200-vuotisjuhlakirjan toimittamisen yhteydessä ennen kaikkea kielenkääntäjinä maist. Paul Sjöblom ja FK Tuula Mikkola.

2. Varsinainen toiminta

2.1. Osallistuminen USA:n 200-vuotisjuhlallisuuksiin

Instituutin toiminnalle leimaa-antavana piirteena kuluneena toimikautena oli osallistuminen USA:n 200-vuotisjuhlallisuuksien viettoon. Hallituksen puheenjohtaja prof. Vilho Niitemaa sekä instituutin johtaja tohtori Olavi Koivukangas kuuluivat opetusministeriön asettamaan USA Bicentennial – Suomen Toimikuntaan. Siirtolaisuusinstituutti oli saanut toimikunnalta tehtäväkseen toimittaa USA:n 200-vuotisjuhlakirjan. Sen toimituskuntaan kuuluivat prof. Vilho Niitemaa Turun yliopisto, päätoimittaja, kouluneuvos Jussi Saukkonen Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto, toiminnanjohtaja Tauri Aaltio Suomi-Seura r.y. sekä johtaja Olavi Koivukangas Siirtolaisuusinstituutista. Teos valmistui toukokuun lopulla ja ensimmäinen erä lähetettiin Yhdysvaltoihin kesäkuun alussa. Presidentti Urho Kekkoselle ja presidentti Gerald Fordille luovutettiin juhlakirjan ensimmäiset numeroidut kappaleet.

Prof. Vilho Niitemaa teki matkan Yhdysvaltoihin 19.6. - 13. 7. 1976. Matkan ai-

kana hän järjesti New Yorkin pääkonsulinviraston ja New Yorkin amerikansuomalaisten kanssa USA:n 200-vuotisjuhlakirjan myyntiasioita amerikalaisten keskuuteen. Neuvottelujen tuloksena syntyi New Yorkiin Siirtolaisuusinstituutin alaelin, jonka kanssa julkaistiin juhlakirjaa mainostava, edustava lehtinen sekä sovittiin jakelutoimenpiteistä ja myyntiverkoston luomisesta. Alaelimeen tulivat amerikansuomalaisten edustajana johtaja Paul W. Hanslin ja pääkonsulinviraston edustajana rouva Anita Valkama.

Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan puheenjohtaja prof. Jorma Pohjanpalo osallistui 20.6. 1976 amerikansuomalaisten juhliin New Yorkissa Vapauden Patsaalla ja esitti tilaisuudelle tervehdyksen.

Toimikauden aikana valmistui myös suomalaista siirtolaisuutta Yhdysvaltoihin kuvaava valokuvanäyttely. Se käsittää noin 100 suurennettua valokuvaa ja tekstipaneelia sekä julisteita. Näyttely tehtiin kahtena kappaleena, joista toinen lähetettiin maaliskuun alussa Yhdysvaltoihin amerikansuomalaisille kiertäväksi näyttelyksi. Näyttely on saanut Yhdysvalloissa myönteisen vastaanoton ja on kiertänyt monilla keskeisillä suomalaisalueilla juhlistamassa amerikansuomalaisten 200-vuotisjuhlallisuuksien viettoa. Näyttely on nyttemmin säilytettävänä Minnesotan yliopiston Immigration History Research Centerissä, josta halukkaat voivat saada sen käyttöönsä.

Näyttelyn toinen kappale jäi Suomeen. Sen julkistamistilaisuus pidettiin Turun yliopiston kirjastossa 9.4.1976. Näyttely oli esillä Turussa pidettyjen Suomi-Amerikka Päivien aikana Wainö Aaltosen Museossa 17.5. – 13.6.1976 välisen ajan sekä kesällä Helsingissä Amerikka-kadun liikkeissä. Valtionarkistossa näyttely oli esillä 8.11. – 3. 12. 1976.

Liittyen USA:n 200-vuotisjuhlien viettoon Suomessa Siirtolaisuusinstituutti järjesti USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin Turussa

2.-3.6. 1976 (ks. Seminaari-yms.toiminta). Siirtolaisuusinstituutin johtaja Olavi Koivukangas teki matkan Yhdysvaltoihin 26.7.-12.8. 1976 pääkohteena amerikansuomalaisten Hancockissa järjestämät FINN-FEST-juhlat. Tilaisuudessa tohtori Koivukangas piti esitelmän aiheesta "Finns in America: as viewed from Finland". Hän kävi myöskin Fitchburgissa tutustumassa vasta-perustettuun Finnish Cultural Centeriin sekä järjesteli New Yorkissa johtaja Paul W. Hanslinin ja rouva Valkaman kanssa juh-lakirjan markkinointia.

2.2. Seminaari-yms. toiminta

Liittyen osana USA:n 200-vuotisjuhlien viettoon Suomessa Siirtolaisuusinstituutti järjesti USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin 2.-3.6. 1976 Turussa. Seminaarin järjestelyihin instituutti sai apua kouluhallitukselta ja Yhdysvaltain tiedotuskeskukselta Helsingistä. Seminaaria valmistelleeseen toimikuntaan kuuluivat Dr. Michael Berry, University of Wisc., Fullbright-stipendiaatti, dos. William Copeland Helsingin yliopistosta, dos. Reino Kero Turun yliopistosta, prof. Oscar Nikula Åbo Akademista, lehtori Irmeli Salonen Turun Seudun Historianopettajien paikalliskerhosta, neiti Lilian Alenius Yhdysvaltain tiedotuskeskuksesta sekä johtaja Olavi Koivukangas Siirtolaisuusinstituutista.

Seminaarissa käsiteltiin Amerikan historiaa, ulkopolitiikkaa, taloudellista ja sosiaalista kehitystä sekä Suomen ja Yhdysvaltojen välistä vuorovaikutusta. Seminaariin osallistui 90 osanottajaa, joista suurin osa oli oppikoulujen historianopettajia sekä Turun yliopiston opettajia ja oppilaita. Luennoitsijoina oli kolme Yhdysvalloista saapunutta asiantuntijaa prof. A. William Høglund, prof. Douglas J. Ollila sekä Dr. Michael G. Karni ja lisäksi Suomessa stipendiaattina opiskeleva Dr. Michael Berry. Muut luen-

noitsijat olivat suomalaisia asiantuntijoita. Seminaarin esitelmien ja ryhmätyöskentelyn tulosten pohjalta päätettiin toimittaa instituutin suomenkieliseen sarjaan julkaisu, joka saatiin kuluneena toimikautena kirjapainovaiheeseen.

Siirtolaisuusinstituutti osallistui myös eräisiin seminaareihin. Näistä on mainittava mm. Suomi-Amerikka Yhdistysten Liiton järjestämä Amerikka-seminaari Helsingissä 23.4.1976 sekä Syrjäseutujen kehityksen nykykuvaseminaari 26.4.1976.

2.3. Julkaisu- ja tiedotustoiminta

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee kolmea kirjasarjaa ; A-sarja ilmestyy suomeksi, B-sarja ruotsiksi ja C-sarja englanniksi.

Vuoden 1976 aikana ilmestyivät seuraavat julkaisut:

1) Siirtolaisuustutkimuksia A 4:

Olavi Koivukangas, Raimo Narjus, Sakari Sivula (toim.), Muuttoliikesymposium 1975. Ruissalon kongressihotelli, Turku 20.-21. 11.1975. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1976, 186 s.

2) Migrationsstudier B 1:

Bill Widén, Korpobor i Amerika (Emigrants from Korpo in America). Turku 1975, 197 s.

3) USA:n 200-vuotisjuhlakirja:

Vilho Niitemaa, Jussi Saukkonen, Tauri Aaltio, Olavi Koivukangas (eds.) Old Friends-Strong Ties, the Finnish Contribution on the Growth of the USA. Vaasa 1976, 349 s.

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee lisäksi Siirtolaisuus-Migration nimistä aikakauskirjaa, joka ilmestyi v. 1976 neljä kertaa.

Siirtolaisuusinstituutti on koko toimintansa ajan kerännyt aineistoa suomalaisen siirtolaisuuden bibliografian julkaisemista var-

ten. Tämä aineisto alkaa nyt olla koossa ja käsikirjoitus on viimeistelyvaiheessa, joten se voidaan antaa kirjapainoon kevään 1977 aikana.

Instituutti on kuluneena toimikautena lähettänyt julkisen sanan edustajille seitsemän tiedotetta, vastannut lukuisiin erilaisiin tiedusteluihin ja osallistunut juhlatilaisuuksiin, kuten esim. Seinäjoen Suomi-Amerikka Yhdistyksen Amerikka-Päiville, joilla tohtori Koivukangas piti puheen Etelä-Pohjalaisesta Amerikan siirtolaisuudesta sekä Suomalaisuuden Liiton vuosikokoukseen, jossa Koivukangas esitelmöi aiheesta muuttajan identiteettiä.

2.4. Kansainvälinen toiminta

Kansainvälisyys on ollut Siirtolaisuusinstituutin toiminnalle kuluneena toimikautena tyypillistä, nimenomaan USA:n 200-vuotisjuhlien merkeissä.

Eräs tärkeimmistä saavutuksista kansainvälisellä alueella oli periaatteellisen yhteistyösopimuksen allekirjoittaminen amerikkalaisen Minnesotan yliopiston kanssa. Siirtolaisuushistorian tutkimusta koskeva sopimus takaa Siirtolaisuusinstituutille jatkuvat mahdollisuudet tulevaisuudessa mm. konferenssien järjestämiseen ja julkaisu-toimintaan, josta näkyvänä osoituksena on Duluthissa v. 1974 pidetyn siirtolaisuuskonferenssin järjestäminen ja sen asiakirjojen julkaiseminen Siirtolaisuusinstituutin julkaisusarjassa (C 3). USA:sta saapui 16.9.1976 Minnesotan yliopiston edustajana prof. Donald R. Browne sopimusta allekirjoittamaan.

Kansainvälisten vierailujen merkeissä kävivät Siirtolaisuusinstituuttiin tutustumassa mm. Australian suurlähetystöstä Mr. Agnew ja Mr. Phillips, Kanadan suurlähetystöstä Mr. McCormick ja Mr. Henry Korn sekä amerikansuomalaisista mm. Kalle Kassinen ja Paul W. Hanslin sekä USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarissa luennoimassa olleet pro-

fessorit A. William Høglund ja Douglas J. Ollila sekä Dr. Michael G. Karni ja Dr. Michael Berry.

2.5. Ruotsin-siirtolaisuuden dokumentointi

Suomalaisen siirtolaisuuden tutkimuksessa yksi laiminlyödyimpiä alueita on Ruotsiin suuntautunut muuttoliike, erityisesti historiallisena ilmiönä. Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunta käsittelee kokouksessaan 9.4.1976 materiaalin keruun aloittamista Ruotsissa ja velvoitti instituutin hallituksen ryhtymään toimenpiteisiin asiassa. Instituutin hallitus järjesti 1.11.1976 Turussa neuvottelukokouksen, jossa kartoitettiin laajasti ongelmaa. Kokous suositteli, että Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunta asettaisi tehtävää varten erillisen toimikunnan. Kokouksessaan 26.11.1976 valtuuskunta (instituutin kuultua erityisesti ruotsinsuomalaisten järjestöjen ja Ruotsin valtion edustajia) asetti toimikunnan valmistelemaan ja kehittämään keräyksen aloittamista.

Toimikunnan ensimmäisessä kokouksessa Tukholmassa 13.12.1976 todettiin, että Suomi-Talosta on saatavissa tulenkestävä arkistohuone sekä toimistotilat. Arkistohoitajan palkkaamiseksi päätettiin kääntyä Suomen opetusministeriön puoleen. Muun rahoituksen saamiseksi käännytään Ruotsin siirtolaisasioita hoitavan ministerin puoleen helmikuussa 1977, jolloin pidetään myös toimikunnan seuraava kokous Tukholmassa.

2.6. Rakennushanke

Siirtolaisuusinstituutti toimii tällä hetkellä entisellä Turun Kasarmin alueella vanhassa tiilirakennuksessa, josta on vuokrattu neljä huonetta toimistotiloiksi. Tilat asettavat selviä rajoituksia instituutin määrämuotoi-

sellekin toiminnalle, puhumattakaan, että ne voisivat palvella tarkoituksenmukaisina työskentelytiloina laitoksen toiminnan kasvaessa.

Kun Turun yliopiston rakentamisen neuvottelukunta julisti arkkitehtikilpailun Turun kasarmialueen käytöstä n. kaksi vuotta sitten, Siirtolaisuusinstituutin toimesta esitettiin toivomus saada tontti Kasarmialueelta. Instituutti asetti 24.5.1976 toimikunnan, jonka tehtävänä oli valmistella ja neuvotella rakennushankkeesta. Toimikuntaan valittiin prof. Vilho Niitemaa, toim. joht. Jouko Hulkko, vanh. hall. siht. Lauri Lehtonen, kaup.valt. Pentti Väänänen ja instituutin johtaja Olavi Koivukangas, toimikunta valitsi 27.9.1976 projektisihteerikseen VTK Juhani Salmela-Mattilan. Toimikunta teki 20.-23.10. 1976 tutustumismatkan Ruotsissa Växjössä toimivaan Emigrantinstitutettiin, jonka perusratkaisuista toivotaan saatavan hyödyllistä tietoa instituutin uudisrakennuksen perustamissuunnitelmaa laadittaessa.

Turun yliopiston rakentamisen neuvottelukunta on kokouksessaan 14.2.1976 päättänyt esittää opetusministeriölle, että Siirtolaisuusinstituutin rakennushanke otettaisiin huomioon Kasarmialueen maankäyttösuunnitelmaa laadittaessa.

3. Loppulause

Siirtolaisuusinstituutin toimintaa on v. 1976 hallinnut osallistuminen USA:n 200-vuotisjuhlien viettoon. Vuoden loppupuolella saatiin alkuun Ruotsin siirtolaisuuden dokumentointisuunnitelma ja v. 1977 keskeiseksi toiminnaksi muodostuneen Tukholmaan muodostettavan arkiston käyntiinsaattaminen sekä suunnitelmien kehittäminen uudisrakennuksen saamiseksi Turun yliopistolle varatulta alueelta.

Turussa helmikuun 4 päivänä 1977

Vilho Niitemaa
Pirkko Mela
Lars Huldén
Ritva-Liisa Elomaa
Jouko Hulkko
Sune Jungar
Tauri Aaltio
Olavi Koivukangas

THE FINLANDIA FOUNDATIONIN

tunnustuspalkinto Siirtolaisuusinstituutin toimittamasta USA:n 200-vuotisjuhlakirjasta

THE FINLANDIA FOUNDATION METROPOLITAN CHAPTER ANNUAL AWARDS DINNER March 12,
1977

from the left : Architect Reino Aarnio, Mr. Paul Hanslin, Dr. Raymond Luomanen and Mrs. Anita Valkama
receiving the award for Institute for Migration

The Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter cites the far-sighted founders of the Institute for Migration, Turku, Finland, for the farranging scope of scholarly studies and archives carried on and maintained by the Institute over the years. Furthermore, we congratulate the Institute on its major role in the publication of the most excellent and scholarly book, "Old Friends – Strong Ties –. The Finnish Contribution to the Growth of the United States of America", a most appropriate Bicentennial event. We cite especially Dr. Vilho Niitemaa, its Editor in Chief, as well as the other editors, Mr. Jussi Saukkonen, Chairman of the league of Finnish-American Societies; Mr. Tauri Aaltio, Executive Secretary of Suomi Society; and Dr. Olavi Koivukangas, Director of the Institute for Migration.